

На № 04-26/11-2021/39769 від 11.02.2021

**Комітет Верховної Ради
України з питань правової
політики**

Кабінет Міністрів України

Щодо законопроєкту № 5015 від 04.02.2021

На виконання доручення Віце-прем'єр-міністра України – Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України О.Резнікова до листа Комітету Верховної Ради України з питань правової політики МЗС опрацьовано проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо надання пільг громадянам України, що звертаються за вчиненням консульських дій» (реєстр. № 5015 від 04.02.2021, суб'єкт законодавчої ініціативи – народний депутат України В.О. Наливайченко) повідомляємо таке.

1. Абзацами другим – третім пункту 1, абзацами першим – третім пункту 2 розділу I проєкту Закону пропонується, зокрема, звільнити від сплати адміністративного (консульського) збору:

- громадян України до 16 років, особам, постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесеним до категорій 1 і 2, особам з інвалідністю I та II групи та дітям з інвалідністю – за оформлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон в закордонних дипломатичних установах України (далі – ЗДУ);

- осіб, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесених до категорій 1 і 2, осіб з інвалідністю I та II груп та дітей з інвалідністю – за вчинення нотаріальних дій в ЗДУ;

- громадян України, які перебувають чи опинилися в надзвичайній ситуації та потребують повернення в Україну – за вчинення консульських дій в ЗДУ.

У цьому зв'язку слід зазначити, що ЗДУ в установленому законодавством України порядку вчиняються консульські дії (зокрема, оформлення паспортів громадянина України для виїзду за кордон та вчинення визначених законом нотаріальних дій), за здійснення яких стягується консульський збір.

Відповідно до пункту 1 Положення про консульський збір України, затвердженого наказом МЗС України від 23.04.2018 № 182, зареєстрованого в Мін'юсті України 18.05.2018 за № 610/32062, за вчинення консульських дій, які вчиняються за кордоном відповідно до Консульського статуту України, затвердженого Указом Президента України від 02.04.1994 № 127, справляється консульський збір.

Відповідна норма міститься і в Декреті Кабінету Міністрів України «Про державне мито» (стаття 4).

Стягнення ЗДУ адміністративного збору за вчинення консульських дій за межами України чинним законодавством України не передбачено.

2. Абзацом третім пункту 1 розділу I проєкту Закону пропонується доповнити частину четверту статті 20 Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» новим абзацом, яким передбачається звільнення від сплати адміністративного (консульського) збору

громадян України, що перебувають чи опинилися в надзвичайній ситуації та потребують повернення в Україну, за вчинення ЗДУ консульських дій.

У цьому зв'язку зазначаємо, що пропонується законодавством права норма виходить за межі правового регулювання вказаного Закону, оскільки відповідно до преамбули Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» цим Законом визначаються виключно правові та організаційні засади створення і функціонування Єдиного державного демографічного реєстру та видачі документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, а також права та обов'язки осіб, на ім'я яких видані такі документи.

3. Абзацом четвертим пункту 2 розділу I проекту Закону пропонується закріпити в статті 38 Закону України «Про нотаріат» положення щодо звільнення від сплати адміністративного (консульського) збору за вчинення нотаріальних дій за кордоном за зверненнями громадян України, які перебувають чи опинилися в надзвичайній ситуації.

У цьому зв'язку слід відзначити, що згаданою статтею Закону України «Про нотаріат» визначається перелік нотаріальних дій, які можуть вчинятися в ЗДУ.

Засади регулювання оплати за вчинення нотаріальних дій встановлено:

- щодо нотаріальних дій, вчинюваних державними та приватними нотаріусами – статтями 19 і 31 Закону «Про нотаріат» відповідно;

- щодо нотаріальних дій, які вчинюються в ЗДУ – пунктами 5, 17 Положення про консульський збір України, затвердженого наказом МЗС України від 23.04.2018 № 182, зареєстрованого в Мін'юсті України 18.05.2018 за № 610/32062, та пунктами 2.2, 2.23 Положення про порядок учинення нотаріальних дій в дипломатичних представництвах та консульських установах України, затвердженого наказом Мін'юсту, МЗС України від 27.12.2004 № 142/5/310, зареєстрованим в Мін'юсті України 27.12.2004 за № 1649/10248.

Тарифи консульського збору, що справляється за вчинення в ЗДУ консульських дій (у т.ч. у сфері нотаріату), затверджено додатками 2 – 3 до вищезгаданого Положення про консульський збір України.

4. У положеннях абзацу третього пункту 1 та абзацу четвертого пункту 2 розділу I проекту Закону вживаються терміни «громадяни України, які перебувають чи опинилися в надзвичайній ситуації та потребують повернення в Україну» і «громадяни України, які перебувають чи опинилися в надзвичайній ситуації» відповідно.

Редакція зазначених термінів не дозволяє дійти чіткого висновку щодо:

- критеріїв віднесення громадян України до адресних категорій осіб, права яких пропонується розширити вищезгаданими положеннями проекту Закону;

- критеріїв диференціації категорій громадян України, що перебувають у надзвичайній ситуації, та громадян України, які опинилися в такій ситуації;

- держави виникнення надзвичайної ситуації;

- визначення терміну «надзвичайна ситуація» для цілей законопроекту.

5. На розгляді Верховної Ради України перебуває проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України» щодо надання пільг окремим категоріям громадян України, що звертаються за вчиненням консульських дій» (реєстр. № 4539 від 24.12.2020, суб'єкт законодавчої ініціативи – Кабінет Міністрів України), положення якого враховують особливості нормативно-правового регулювання порядку вчинення в ЗДУ консульських дій у паспортній і нотаріальній сферах.

Згаданий проект Закону розроблено МЗС з метою посилення захисту уразливих верств громадян України за кордоном шляхом встановлення пільг окремим категоріям громадян України при сплаті консульського збору за

вчинення консульських дій в ЗДУ.

Вказаний законопроект принципово підтримано усіма заінтересованими державними органами в рамках погоджувальних процедур.

Комітетом Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу проект Закону підтримано як такий, що за своєю метою відповідає цілям Конвенції ООН «Про права осіб з інвалідністю» та Стандартним правилам забезпечення рівних можливостей для осіб з інвалідністю (висновок Комітету від 20.01.2021).

Ураховуючи викладене, вбачається, що законопроект № 5015 від 04.02.2021 потребує суттєвого доопрацювання.

Просимо врахувати.

Заступник Міністра

Василь БОДНАР